

καὶ σκοτώθηκε!... Καὶ μαζεutyήκανε ὅλοι οἱ γεῖτόνοι σπῖτι... Καὶ ἡ Κυρὰ κλαίει καὶ δέρονται ξυμειλίχιστα ἡ φτώχη!...

«Ὁ κὺρ Λουκᾶς ἀποσβολώθηκε. "Αχνα ἀπὸ τὸ στόμα του. Κρατήθηκε μὲ τὰ δυνά του χέ-
ρια ἀπ' τὸ τραπέζι, ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ γοερά σὰ μωρὸ παιδί.

Ὁ κὺρ Δημητρός τὸν ἄφησε νὰ ξεθυμάνῃ κλαίγοντας. "Ὑστερα τὸν ἀνασήκωσε καὶ κρα-
τῶντάς τον γερά:

--Πῶμε, τοῦ εἶπε ἥρεμα, καὶ κουράγιο... Καὶ τραβήξανε κατὰ τὸ σπῖτι, μὲ βῆμα σεργάμενο.

—"Ἐνα τῶχα!... εἶπε, ζυγώνοντας στὸ σπῖτι, ὁ κὺρ Λουκᾶς. Μὰ μοῦ μέινανε γιὰ παρηγοριὰ τὰ μιλλιούνια μου!...

Κι ἔβγαλε ἕνα γέλιο πλατύ, ποὺ σπάρραζε τοῦ φίλου του τὴν καρδιά...

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΑΚΜΗ ΣΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ

"Όταν στὶς τέχνες ἡ πολιτικὴ χαράζει τοὺς δρόμους τῶν προσανατολισμῶν εἶναι ἐπόμενο πῶς τὰ συντηρητικὰ στοιχεῖα μὲ τὴν καιρο-
σκόπο μηχανορραφία τους θὰ γίνουν κύρια μὲς ἐποχῆς.

Στὰ μικρὰ κράτη ἡ κυριαρχία τῶν συντηρη-
τικῶν καὶ ἡ παρερμηνευσὴ τῶν ἀξιών ποὺ υπο-
στηρίζουν, ἀκριβῶς γιατί κάνουν πολιτικὴ ἐπι-
κράτησής των, δημιουργοῦν μὲ ἀναπόφευκτη
παρακμὴ σὲ κάθε ἀξία ἀπὸ ἔνστικτο καὶ ἀπὸ
σύγχρονη ἐνημερότητα.

Ἢ πῶλη τῶν πρώτων ποὺ μὲ τὴ βοήθεια
τῶν ταμῶν τοῦ Κράτους γιὰ νὰ στηρίξουν
περισσότερο τὶς θέσεις των πλᾶϊ στὶς πα-
λιωμένες καὶ παρερμηνεμένες ἰδέες των: γί-
νεται ἡλίθια γιὰ τὴ γενικὴ τέχνη, ὀπισθοδρο-
μικὴ γιὰ τὸ ἀναπλαστικὸ αἶσθημα ἐνὸς Λαοῦ,
καὶ αἰτόχρημα ἀναιδὴς καὶ προκλητικὴ — μὲ
τὸ ἐπιχειρημα τοῦ αἰώνιου ὥραϊου.

Ἀντίθετα οἱ λίγοι ἐκλεχτοὶ ποὺ ἀποτελοῦν
τὴν πρωτοπορία τῆς ρευστότητας τῶν ἀλλη-
λοσυγκρουομένων ἀρχῶν, — μακριὰ ἀπὸ κάθε
προστριβὴ μὲ τὸ ἐπίσημο Κράτος, μακρύτερα
ἀκόμα ἀπὸ τὸ λαϊκὸ αἶσθημα ποὺ τὸ παρενο-
χλοῦν καὶ τὸ μπασταρδεύουν ὅλες οἱ καθιε-
ρωμένες ἀπὸ πολιτικὴ ἐπιβολὴ ἱκανότητες τῶν
πρώτων, ἐπιμένουν καὶ κάποτε συντρίβονται
σ' ἕνα ἀγῶνα ἄνισο καὶ τόσο μακριὰ τοποθε-
τημένο ἀπὸ τὸ πηγαῖο κέντρο τῆς σύγχρονης
τέχνης γιὰ ὅλα τὰ ἔθνη.

Αὐτὲς οἱ σχέσεις ἀποτελοῦν τὸν καθρέφτη
τῆς μοιραίας ἐπιβολῆς τῶν συντηρητικῶν καὶ
ἐπίσημων λειτουργῶν τοῦ Κράτους ποὺ μὲ τὴ
ἐνδοκία κινοῦνται γύρω ἀπὸ τὰ πρόσωπα καὶ
τὰ πράγματα καὶ μὲ τὴ αὐθάδεια κατασκευά-
ζουν Νόμους γιὰ νὰ μένουν ἀκλόνητα τὰ εἰς-
πρακτικὰ τους δικαιώματα.

"Ἔστω, μὰ τί ἔχετε κύριοι στὸ ἐνεργητικὸ σας
ὅλοι σεῖς ποὺ κινεῖσθε καὶ τόσο δὲ κομπάζετε;

"Ἢ μήπως εἶναι ἱκανοὶ δυὸ καλλιτέχνες ἄ-
ξιοι τῆς παράταξής σας νὰ σταθοῦν ἀντιμέ-
τωποι τῶν ἀξιών ποὺ υποστηρίζουμε καὶ ἀντι-
προσωπεύουμε καὶ πῶς ἔξω ἀπὸ τὸν τόπο μας;

"Ὅποιους ἔχετε πείσει ἔως τώρα, μόνο μὲ
τὰ πολιτικὰ σας σχέδια τὸ κατορθώσατε. Πίσω
ὅμως ἀπ' ὅλες τὶς μανούβρες σας εἴσατε προ-
δωμένοι ἀπὸ τὰ ἴδια ἔργα τῶν χειρῶν σας.
Φωνάζουν ἔστω καὶ ὀρθά: "Ἐδῶ εἶναι τὰ δια-
μάντια τῆς παρακμῆς μας.

Καὶ τώρα σὰς ρωτοῦμε ποὺς θὰ σώσει τὴν
κατάσταση ποὺ δημιουργήσατε καὶ προστα-
τεῦτε — ὅταν θὰ πέσετε ἀπὸ τὶς ἐπάλξεις τοῦ
ψευδοσυγκροτήματός σας καὶ τὶς ἄλλες τῶν
εἰσπρακτικῶν, τῶν δημοσίων θέσεών σας;

Καμμιά ἱστορία, καμμιά ὑστεροφημία. Γι'
αὐτὸ νὰ εἴσατε βέβαιοι, θὰ χιυῖτε μέσα στὶς
λεγεῶνες τῶν ἀποτυχημένων ποὺ ἔχουν νὰ πα-
ρατίξουν ὅλες οἱ παρόμοιες εὐκόλες καὶ πλάι-
νες ἐπιτυχίες.

Ξαίρουμε παρ' ὅλ' αὐτὰ πῶς ὅταν θὰ δια-
βάσετε τὶς γραμμὲς αὐτὲς καὶ θὰ νιώθετε ζεστὸ
τὸ χοῦμα τοῦ Κρατικοῦ πλούτου στοὺς κόρφους
σας, θὰ γελάσετε γιὰ τὴν προνομακίᾳ σας
θέση, τὴν ἀκλόνητη ἀπὸ Νόμους, ὅπως εἴπαμε.
Ἀλλὰ καὶ πίσω ἀπὸ τὸν ὥραϊο καὶ καλοται-
ριασμένο αὐτὸ ὀργανικὸ σας σκελετὸ, ὑπάρχει
ὁ Λαὸς στὸν ὁποῖο ἀνῆλθουμε καὶ ὁ ὁποῖος
μπορεῖ ὅταν πρέπει νὰ σὰς ἀνατρέψει.

Λοιπὸν στὴ συνείδηση τῆς πρωτοπορίας
αὐτοῦ τοῦ Λαοῦ, δηλαδὴ τῆς καλλιτεχνικῆς
του ἱστορίας, στέκεσθε ἀνάμεσό μας σὰν προ-
δότες καὶ σὰν ὀργανοπαῖκτες γύφτοι καὶ καρ-
παρσοεισπράχτορες. "Ό,τι βρήκατε γερὰ χτισμένο
ἀπὸ τοὺς πρώτους νεοέλληνες καλλιτέχνες, Νι-
κηφόρο Λύτρα, Βολωνάκη, Φιλιππότη, Χαλεπᾶ,
τὸ στραπατσάρατε καὶ τὸ ρίξατε στὸ βόρβορο τῆς
ρωμαντικῆς σας ἀπλησσίας μὲ μέσα ἐβραίων
ἐμπόρων τῆς πῶς ἀνίερης ἐκμετάλλευσης τοῦ
αἰσθημάτος τοῦ Λαοῦ μας.

Εἴσατε στὴ συνείδησή μας χρεοκοπημένοι
καὶ μοιάζετε σὰν παρὰσιτα τοῦ κορμοῦ τῆς
ἀνδρικῆς μας καὶ ἑλληνικῆς μας ἀκαμψίας καὶ
σκληρότητας.

"Ἄν δὲν εἴσατε αὐτοὶ ποὺ φαίνεσθε, ποῦ
κρύψατε τὸν ἐνθουσιασμό σας στὰ πρώτα βή-
ματα τῆς νεοελληνικῆς τέχνης; Ποῦ εἶναι τὸ
ὕλικο τῆς "Εθνικῆς μας Πινακοθήκης; Τὶ
θὰ δείξει στὴν πρώτη ἐκατονταετηρίδα ἡ "Ελ-
λάδα μέσα σ' αὐτὴν ὡς ποιότητα ἐργασίας σύγ-
χρονης; Μήπως τὰ ὀγκώδη ποσὰ ποὺ ἐπλήρωσε
γιὰ νὰ σὰς διατηρεῖ 29 χρόνια ἀπὸ τὴ σύστα-
σή της μέχρι σήμερον καὶ γιὰ νὰ ἔχετε ἕνα σπῖ-
σο ἔργου τοῦ Νικηφόρου Λύτρα καὶ μὴ σπου-
δὴ βάρκας τοῦ Βολωνάκη; Ποῦ εἶναι ἡ γλυπτι-
κὴ σας παράταξη; Μήπως στὴν καλλιτεχνικὴ
σας συμβολὴ κοντὰ στὴν "Εκδοτικὴ Τράπεζα;

Παρακμὴ — Παρακμὴ — εἶναι ἡ ἡχὼ ὅλων
τῶν δικαιολογιῶν σας. Θὰ σὰς ἀντικρύσουμε

Μ. ΤΟΜΠΡΟΣ